

Verslag Educatie Grevenbicht /Meers 2012

Jobien Boonman
ARK Natuurontwikkeling

ARK

Alle basisscholen uit de Grensmaas-gemeenten zijn in 2012 in de gelegenheid gesteld om met de leerlingen van groep 6, 7 en 8 deel te nemen aan het project 'Op speurtocht langs de Grensmaas'. Het project bestaat uit een powerpoint-presentatie en een veldles.

In het voorjaar hebben de veldlessen plaats gevonden in het natuurgebied Elba bij Grevenbicht. Naar deze plek waren de veldlessen verplaatst vanwege de inrichtingswerkzaamheden in Meers. In het najaar was de veldwerkplek weer in Meers. Niet op de oude locatie bij het eilandje, maar in de buurt van het bommonument, bij het begin van de nevengeul. Zowel Meers als Elba zijn natuurgebieden van Natuurmonumenten.

Deelname van de scholen

Begin januari zijn de uitnodigingsbrieven verstuurd.

Aanmeldingen in het voorjaar:

Bs de Stadssjoal	Sittard	2x	Bs de Kring	Beek	3x
Bs Limbrichterveld	Sittard	2x	Bs Hubertus	Genhout	1x
Bs Overhoven	Sittard	1x	Bs de Brok	Stein	2x
Bs aan de Meule	Sittard	1x	Bs Willibrordus	Obbicht	1x
Bs Meulehook	Geleen	1x	Bs de Leeuwerik	Einighousen	1x
Bs in t Park	Susteren	5x	Bs de Brok	Meers	1x

In totaal 12 scholen, 21 groepen, 557 kinderen, 200 begeleiders, leerkrachten

Een groep is er niet doorgestaan. Over: 11 scholen, 20 groepen 517 kinderen, 193 begeleiders+ leerkrachten)

Aanmeldingen in het najaar:

Bs de Bron	Neerbeek	3x	Bs Augustinus	Elsloo	1x
Bs de Tovertuin	Sittard	3x	Bs de Poolster	Elsloo	1x
Bs onder de kastanje	Sittard	1x	Bs st Jozef	Elsloo	1x
Bs			Bs de Brok	Meers	1x
Bs de Maaskei	Stein	1x	Bs Swentibold	Born	1x
Bs Don Bosco	Stein	1x	Bs Ondersteboven	Moorveld	1x
Bs de Regenboog	Geleen	1x	Bs de Maaskei	Urmond	1x
Bs 't Heuvelke	Geleen	3x	Bs de Baandert	Sittard	1x
Bs 't Kempke	Geleen	1x			

in totaal 16 scholen, 22 groepen, 528 kinderen, 186 begeleiders, leerkrachten

Twee groepen vielen af. Over 14 scholen, 20 groepen, 487 kinderen, 176 begeleiders +leerkrachten

Voor 2012 totaal: 25 scholen, 40 groepen, 1004 kinderen, 369 begeleiders, leerkrachten

Powerpoint-presentaties

De presentatie wordt in de klas gegeven. Deze is bedoeld als voorbereiding op de veldles. De powerpoint-presentaties is een voorproefje op wat men straks in het veld verwachten kan, zowel wat betreft het landschap als de opdrachten die bij de veldles horen. De les duurt een uur. Er wordt ingegaan op de grindwinning. Waar komt het grind oorspronkelijk vandaan en wat doen we met grind. Wat levert de grindwinning nog meer op behalve grind? Overstromingen, riviergeveiligheid en natuurontwikkeling komen uitgebreid aan bod. Al tijdens deze les ontdekken de kinderen de mogelijkheden van het gebied om te struinen en te speuren Ook wordt ingegaan op de betekenis van de natuurlijke begrazing door Konik paarden en Galloway runderen, en wordt uitgelegd hoe we ons tegenover deze dieren moeten gedragen.

Veldles

Natuur en landschap kun je het beste ervaren en begrijpen door er zelf op uit te trekken, te

speuren, te onderzoeken en te beleven. Dat is de kracht van een veldles. Een leerlingenboekje met opdrachten vormt de rode draad van de veldles.

De klas wordt in kleine groepjes (ca.5 leerlingen per groepje) verdeeld, die in een roulerend systeem de opdrachten uitvoeren.

De groepjes kunnen bijvoorbeeld kleine beestjes en vogels bekijken, menselijke en dierlijke sporen in het terrein zoeken, grote grazers observeren, waterdiertjes scheppen en bekijken, stenen zoeken enz. Voor deze opdrachten zijn materialen beschikbaar zoals verrekijkers, loepjes, schepnetten e.d. Bovendien zijn er prachtige zoekkaarten.

De opdrachten worden verdeeld vanuit de ‘centrale plek’. Hier wordt het lesmateriaal uitgesteld. Van hieruit vertrekken de groepjes met hun opdracht en keren terug voor een nieuwe opdracht. Hier staat de veldlesbegeleider om vragen te beantwoorden, aanwijzingen te geven of om te luisteren naar de vaak kleurrijke verhalen van de teruggekomen groepjes. Soms gaat de veldlesbegeleider naar de groepjes toe, om ze nog het een en ander nader uit te leggen.

Bevindingen van kinderen/ouders

ELBA

VOGELS /GROTE GRAZERS

Met een “eigen” verrekijker op pad om vogels, paarden en runderen te observeren. De meeste groepen hebben de grote grazers kunnen opsporen. Soms moesten ze er wel een heel eind voor lopen maar dat hadden ze er graag voor over. Af en toe kwamen de dieren dicht bij de werkplek. De paarden komen meestal uit nieuwsgierigheid. De runderen van Grevenbicht hadden in het voorjaar andere motieven: voedsel. Deze runderen waren een paar keer door de beheerder bijgevoerd. Gelukkig waren de dieren snel van hun opdringerige gedrag af; het is namelijk vervelend gedrag, dat storend is tijdens een veldles.

Bij de opdracht vogels zeggen de kinderen vaak, “we horen ze wel maar zien ze niet” . Anderen daarentegen hebben wel veel vogels gezien, naar ze zeggen o.a. de zeearend en de ijsvogel.

STENEN ZOEKEN

Stenen zoeken is een opdracht die alle kinderen doen en die ze heel erg leuk vinden. De meeste kinderen nemen stenen mee naar huis of naar school voor een stenen tentoonstelling. Lees hierover ook meer in enkele verslagen van kinderen.

STROOMSNELHEID VAN DE MAAS

Deze opdracht is enkele keren gekozen.. De Maas stond af en toe erg hoog en de stroming was heftig. De kinderen kregen een stopwatch mee en mochten iets in de Maas gooien wat drijft. En dan kijken en uitrekenen hoe hard het water stroomt.

BLOEMEN/ PLANTENSPEURTOCHT /BLADVORMEN

De kinderen mogen zoveel mogelijk bloemen gaan zoeken en versieren daarmee een paar bladzijden van het opdrachtenboekje. Met plakband worden de bloemen opgeplakt.

KLEINE BEESTJES

Als ze met deze opdracht beginnen hoor je soms. “We kunnen helemaal niets vinden , er zit niks” maar als ze even bezig zijn, vinden ze het steeds leuker worden. Hun vangst doen ze in een grote pot of een petri-schaaltje. De kinderen verwonderen zich over sprinkhanen, kevertjes en vette naaktslakken. Dit jaar waren er heel weinig vlinders.

WATERDIERTJES

Er stond gelukkig genoeg water in de plas want na een droge periode wil het ook wel eens gebeuren dat het bijna helemaal droog staat. De variatie van verschillende waterdiertjes was groot. Kikkervisjes, kevertjes, ruggezwemmers, larven van waterjuffer en libel en enkele waterschorpioenen. Bij de poel in Grevenbicht zaten veel spuugbeestjes in de wilgen. “Het lijkt wel als of het gaat regenen.” Aan de kinderen is uitgelegd en getoond wat er in het spuug zat. Sommigen vonden dat wel leuk maar ook een aantal vonden het heel “smerig”.

Een paar keer is deze opdracht niet door kunnen gaan omdat de runderen daar een hele morgen gelegen hebben

GROTE SPEURTOCHT

Hierbij kunnen de kinderen een rondje maken om een van de twee plassen die in het terrein liggen. Ze komen soms met boeiende vondsten terug. Niet alleen met mosselen, waarover heel veel kinderen en volwassenen verbaasd zijn, want mosselen horen toch bij de zee, maar vaak ook met “spannend” zwerfvuil.

Het meisje op het laatste fotootje wilde het eitje perse mee naar huis nemen. “Ik ga het eitje uitbroeden en dan wordt ik mamma”.

NEUZEN NAAR GEUREN

Bij vraag “wie wil er zijn eigen parfummetje maken” reageren ze allemaal enthousiast. De kinderen krijgen een hulsje mee van een fotorolletje. Hierin mogen ze van alles verzamelen. Bloemen, blaadjes, mos, besjes enz. Met een takje of stevige stengel mogen ze het fijn maken zodat de geurtjes vrij komen. De kinderen gaan dan in de kring staan en geven hun geurtje door aan de ander met het vermelden van de naam van hun geurtje totdat het potje weer terug bij de eigenaar is. De geurtje kunnen daarna, voor wie wil, in een klein papieren envelopje mee naar huis. Er stonden een aantal geurige planten, o.a. wilde marjolein, wollige munt en boerenwormkruid

TERUG IN MEERS

Het was even afwachten hoe de kinderen en leerkrachten het “nieuwe” terrein zouden ervaren. Het landschap in Meers bij het bomen-monument is kaler dan in Grevenbicht. De grote charme van Meers is, en dat heb je alleen bij laag water, dat er mooi uitwaaiierende grindstrandjes zijn en dat de nevengeul doorwaadbaar is. Dit vonden de kinderen geweldig. Sommige begeleiders vonden het niet zo’n succes omdat de kinderen natte voeten kregen. Het leverde in ieder geval mooie plaatjes op.

STENEN ZOEKEN

Meers is een uitstekende plek om stenen te zoeken. En wat voor een stenen! De vormenrijkdom was verrassend.

VOGELS/GROTE GRAZERS

Ook de opdracht vogels was in Meers de moeite waard, omdat veel vogels een rustplek zoeken op het grind. Zodoende konden de kinderen op hun gemak de vogels observeren. Met de verrekijker om de nek konden de vogelaars ook op zoek naar de Koniks en Galloways. Het was fijn dat bij alle lessen de grote grazers te zien waren. In het begin waren de paarden erg onrustig, maar dat werd later minder.

WATERDIERTJES

De opdracht waterdiertjes kon in Meers niet doorgaan omdat er geen plasje of poeltje was waar diertjes te vinden waren. Ook niet in de nevengeul. Kleine beestjes waren er in het begin nog wel, maar bij de laatste lessen was het zo koud dat er bijna geen beestjes te vinden waren.

PLANTEN

In het najaar (veel beter dan in het voorjaar) kun je kinderen laten zien welke planten niet door

de grazers gegeten worden, ook door eraan te ruiken. In Meers was dat heel goed te zien met heel boerenwormkruid. De springbalsemien, als 'schrikplant' was ook weer zeer in trek bij de kinderen. Alleen stond er niet zo veel als ze gewend waren in Grevenbicht. Sommige groepjes vinden het een "sport", maar dat ligt ook aan het enthousiasme van een begeleider, om nog zoveel mogelijk verschillende bloemen te zoeken. Zo kwamen er dan ook mooie, kleurige resultaten te voorschijn.

NEUZEN NAAR GEUREN

Neuzen naar geuren ofwel je eigen geurtje maken was bij iedereen in trek.

STROOMSNELHEID

Stroomsnelheid is ook een aantal keren gemeten. Niet in de Maas maar in de nevengeul. Er zat een behoorlijke stroming in. Het was heel goed te zien dat wat ze er in gegooid hadden, snel met het water werd afgevoerd.

WATERSTANDEN

Het water stond af en toe heel erg hoog zodat er een stuk minder over bleef om te struinen. Ook boven op bij het "weiland" (kleiberging) was het heel erg drassig.

Spannend om te zien hoe het gebied er uit ziet na nog meer regen. Zowel onder bij de Maas als boven op. En of er dan nog veldlessen gegeven kunnen worden. Dit laatste is een aandachtspunt voor komend voorjaar. Zo nodig kan weer naar Elba worden uitgeweken

WEER

Voor zowel het voorjaar en na de zomer vakantie was het over het algemeen prima veldlessenweer. Een paar keer kon er een les niet doorgaan vanwege de regen, maar die kon later ingepland worden.

Conclusie

De aanmeldingen van leerkrachten voor dit gebied stromen makkelijk binnen; scholen zijn nog lang niet uitgekeken op de Grensmaas. Er zijn zelfs leerkrachten die zich voor volgend jaar al hebben opgegeven.

Wat kinderen enorm aanspreekt is dat ze vrij rond kunnen struinen en dat ze zelf op onderzoek uit kunnen gaan om allerlei dingen te ontdekken.

Ze vinden de gebieden (Grevenbicht en Meers) mooi en zijn er over te spreken dat die gebieden altijd vrij toegankelijk zijn. Alles bij elkaar genomen was het een heel goed veldlessenjaar.

Dit was mogelijk dankzij de financiële bijdrage van Rijkswaterstaat Maaswerken, Consortium Grensmaas en de Provincie Limburg.

Grensmaas

Donderdag 11 Oktober gingen we naar de Grensmaas, in groepjes gingen we allerlei activiteiten doen. Ik zat bij Anouk, Sander, Luc & Sven in het groepje. Toen we aankwamen kregen we informatie over wat we moesten doen. We mochten een opdracht kiezen. We kozen voor de Galloway runderen. We moesten opdrachten maken over de dieren, we mochten ze niet aaien, eten geven en moesten minimaal 40 meter afstand nemen, want als je ze aait dan kunnen ze vervelend gaan doen. De volgende opdracht gingen we stenen zoeken, een aantal kinderen van mijn groepje hadden al wat mooie stenen gevonden. We kregen een kaart mee waar we konden zien wat het voor een soort steen was; ook bij die opdracht moesten we weer vragen beantwoorden. Tussen de stenen zagen we een bal liggen, die hebben we in het water gegooid en toen is hij weg gedreven. Daarna hadden we even pauze en dronken en aten we even iets. Vervolgens gingen we weer een andere opdracht doen; we gingen namelijk een eigen parfum maken met allerlei planten. Onderweg kwamen we een ander tegen, die had een heel lekker geurtje. Nadat we de opdracht hadden afgerond gingen we over het grind rennen, dat was heel grappig! Heel veel kinderen hadden hun broek half nat. We maakten een paadje van stenen waar we over heen konden lopen. Daarna riep de juf ons en toen moesten we bij elkaar komen, want we gingen namelijk weer terug naar school. Een heleboel kinderen namen mooie stenen mee, die mocht je namelijk houden. We moesten onze wandelschoenen/regenlaarzen uitdoen, en onze normale schoenen weer aantrekken. Toen we aankwamen op school ging de bel en moesten we weer naar huis. Ik vond het wel een leuke en gezellige morgen. Ik vond het parfum maken het leukste. Verder was het wel erg koud, maar we hebben het wel gezellig gehad.

Vera op den Camp

verslag grensmaas

Wij zijn donderdag 11 oktober met de hele klas naar de grensmaas geweest. Toen we daar waren stond Jobien met allerlei dozen klaar. Een paar kinderen moesten die dozen dragen naar het midden van het veld. Daar gingen we ons in groepjes verdelen. Je kon allerlei activiteiten doen zoals vogels zoeken, naar koningspaarden of gallowayrunderen en nog veel meer. Ik en mijn groepje zijn als eerste vogels gaan zoeken. We hadden er echt veel gevonden en sommige kende ik nog niet. Ze waren echt super mooi en sommigen hadden mooie kleuren. Na het vogels kijken gingen mijn groepje en ik naar de galloways en koningspaarden. Daar moesten we goed letten op wat ze deden. Ze deden eigenlijk niet heel veel maar het was wel leuk. Uit de neus van de galloways kwam de hele tijd rook en dat was zo grappig. En de koningspaarden vond ik heel mooi, ze waren een beetje gestrept, en ze zagen er lekker zacht uit. Jammer genoeg moest je minstens vijftientig meter afstand houden. Nadat we bij de gallowayrunderen en de koningspaarden waren geweest zijn we mooie stenen gaan zoeken. Ik had een hartjesvormige gevonden, en een ander had er een gevonden die op een gameboy leek echt super grappig. Tijdens het stenen zoeken zijn we het water in gegaan omdat daar de mooiste stenen lagen, maar er was een probleem: onze schoenen en broeken die waren helemaal nat. Met natte schoenen en broeken mochten we nog een opdracht doen. En dat was van allerlei lekker ruikende planten een soort van geur maken. Die van mijn maatje die rookt echt heel erg sterk terwijl de mijne juist heel licht was. Maar na het geurtje maken moesten we allemaal bij elkaar komen. Eenmaal allemaal bij elkaar gekomen, bedankte Jobien ons voor de gezellige dag en zei ze dat ze het fijn vond dat we waren gekomen.

groetjes,
Noa Meertens

Hallo,

Afgelopen donderdag ben ik als begeleiding van een klas van de Sjtadssjool mee geweest bij de Grensmaas achter Obbicht. Wat is dit een leuk project en wat goed dat er zoveel materiaal bij gebruikt wordt. Dit zou op heel veel meer scholen gedaan moeten worden. Een vriendelijke, geëngageerde mevrouw – waarvan ik helaas de naam ben vergeten – heeft ons uitstekend begeleid.

Ten eerste wil ik – als moeder – hiervoor nog eens mijn dank uitspreken aan haar.

Ten tweede wil ik informeren of het mogelijk is, om een of andere informatiekaart (insecten, stenen) te kunnen verkrijgen.

Vriendelijke groetjes Beate van Laren-Pieper

provincie limburg

**PLATTELAND
IN UITVOERING**
'n Buitenkens voor Limburgers

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Rijkswaterstaat
Maaswerken

Natuurmonumenten